

Verslag van de ledenraadplegingen aangaande de governance structuur van de vereniging.

*Sessies vonden plaats in Utrecht (15-06-2024), Zwolle (15-06-2024), Breda (30-06-2024) en online (01-07-2024).
Aantal deelnemers totaal: 104 leden*

1. Samenvatting en toelichting

Mardjan Seighali, voorzitter van het hoofdbestuur, heet de aanwezige leden van harte welkom. Ze spreekt haar grote waardering uit voor de leden die de moeite hebben genomen om mee te praten over dit belangrijke onderwerp en het bestuur te adviseren.

Mardjan stelt de andere aanwezige bestuursleden en de directeur kort voor en licht het doel van de bijeenkomst toe. Doel is om input bij de leden op te halen, die verwerkt kan worden bij de verdere verkenning van de transitie van een vereniging met een Hoofdbestuur naar een vereniging met een Raad van Toezicht.

Als voorbereiding is er een notitie aan de deelnemers gestuurd. Mardjan licht die notitie toe. In de huidige structuur kent het HV een hoofdbestuur met zeven bestuursleden. Alle formele bevoegdheden, met uitzondering van de bevoegdheden van de ALV, liggen daarin bij het hoofdbestuur. De directeur is slechts het mandaat gegeven om bevoegdheden uit te oefenen. Eigen bevoegdheden heeft de directeur niet. Het mandaat van de directeur is echter inmiddels zo ver uitgebreid, dat zij/hij voor vrijwel alles gemandateerd is. Terwijl het Hoofdbestuur vindt dat het geven van een mandaat een uitzondering moet zijn, geen regel. Daar komt bij dat het Hoofdbestuur in de huidige situatie verantwoordelijk is voor alle besluiten die de directeur gemandateerd neemt. De organisatie is te groot en werkt op een te groot aantal domeinen om die verantwoordelijkheid te kunnen nemen.

In de afgelopen jaren is het landelijk bureau geprofessionaliseerd en gegroeid tot een bureau met ongeveer 35 medewerkers. Het Hoofdbestuur heeft zich ontwikkeld tot een bestuur dat zich niet met de dagelijkse leiding bezighoudt en op afstand van het Landelijk Bureau toezicht houdt. Het Hoofdbestuur vindt dit een goede en gewenste ontwikkeling.

Met deze ontwikkeling is er ook iets scheefgegroeid. Het model dat beter bij de huidige situatie past is volgens het Hoofdbestuur een vereniging met een Raad van Toezicht (RvT), waarin de scheiding tussen toezicht op beleid en de uitvoering van het beleid transparant wordt gemaakt en niet langer in een hand ligt (bij het huidige Hoofdbestuur). Mardjan benadrukt dat dit een denkrichting is die nog niet vastligt. De ledenraadpleging is bedoeld om de reactie van leden te peilen en het voorstel zo nodig aan te passen.

In een nieuwe situatie als vereniging met een Raad van Toezicht blijft de Algemene Leden Vergadering het hoogste orgaan in de vereniging, het zijn de leden die voorgesteld beleid goed- of afkeuren. De leden van de RvT worden, net als nu het Hoofdbestuur, direct door de leden gekozen. De directeur wordt door de Raad van Toezicht aangesteld en ontslagen, net als momenteel het Hoofdbestuur doet. De leden van de Raad van Toezicht houden toezicht op de uitvoering van het door de leden vastgestelde beleid. Net als nu het Hoofdbestuur doet.

Het verschil tussen een vereniging met een Hoofdbestuur en een Raad van Toezicht zit in de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het vastgestelde beleid. Die wordt met een Raad van Toezicht verschoven van het Hoofdbestuur naar de directeur. Een situatie die nu in mandaat wordt

uitgevoerd door de directeur. De verantwoordelijkheid voor het toezicht komt bij de Raad van Toezicht terecht. Daarmee zetten we een stap die bij de huidige opvattingen en regelgeving van goed bestuur hoort, de scheiding van toezicht en uitvoering.

2. Vragen van aanwezigen

Na deze samenvatting en toelichting is er ruimte voor vragen en gaan de aanwezige leden in groepen uit elkaar. De discussie in deze groepen wordt samengevat teruggekoppeld aan het Hoofdbestuur. Een aantal thema's komt in de vragen en gespreksgroepen terug. Samengevat:

Welk probleem lossen we op met de overgang van Hoofdbestuur naar Raad van Toezicht?

De huidige werkwijze functioneert momenteel wel èn niet. In de praktijk werken directeur en Hoofdbestuur goed samen, maar de verdeling van bevoegdheden is niet helder geregeld. Dat kan efficiënter en effectiever. Het Hoofdbestuur is nu verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid en moet er tegelijkertijd toezicht op houden. Die dubbelrol past niet bij goed bestuur en willen we oplossen.

In het Hoofdbestuur heeft ieder lid nog een eigen portefeuille. Dat betekent dat zij voor die portefeuille ook geacht worden operationeel actief te zijn. Maar daarmee komen ze op het terrein van de uitvoering en dus van de directeur en het Landelijk Bureau. De komst van Robbert als directeur heeft veel ten goede veranderd, en het HV wordt een grotere en professionelere organisatie. Het Hoofdbestuur ziet dit als een positieve ontwikkeling en wil dit graag verder stimuleren met behoud van betrokkenheid. De meeste inhoudelijke portefeuilles van de leden van het Hoofdbestuur worden in de praktijk dan ook niet meer ingevuld. Kortom, het huidige model met een Hoofdbestuur past volgens het Hoofdbestuur minder goed bij het huidige HV dan het Raad van Toezicht model.

Wat is er humanistisch aan het model van besturing van de vereniging? De organisatie zou vanuit de inhoud en humanistische waarden ingericht moeten worden en daar zou het juiste model bij gezocht moeten worden.

Mardjan erkent dat hier in de opgestelde notitie te weinig aandacht voor is. Het Hoofdbestuur is het ermee eens dat de humanistische waarden en de missie van de organisatie leidend moeten zijn en zegt toe hiermee verder aan de slag te gaan en er meer duidelijkheid over te geven in de volgende fase.

Blijft de Algemene Leden Vergadering het hoogste orgaan, en wat betekent het voor de zeggenschap van de leden?

Aan de zeggenschap van de leden verandert niets. Leden kiezen de Raad van Toezicht, net als nu het Hoofdbestuur. Op de ALV wordt gestemd over beleid en strategie van de vereniging. Dat blijft zo. De ALV blijft het hoogste besluitvormende orgaan van de vereniging. Als de ALV de koers die door directie en Raad van Toezicht wordt voorgesteld niet goedkeurt wordt deze ook niet gevolgd of uitgevoerd.

De ALV controleert het bestuur en het toezicht, neemt besluiten over beleid en strategie en denkt mee met de uitvoering van het beleid. Dat blijft allemaal gelijk.

Als er een Raad van Toezicht komt en een directeur die dan ook de enige bestuurder is, hoe houden we de verbinding met de vereniging dan in stand en hoe zorgen we dat de directeur niet te veel macht krijgt?

Dit vraagt zeker aandacht. We zullen dit goed in afspraken moeten vastleggen. Dat doen we in een besturingsfilosofie die aan de leden wordt voorgelegd. Het is niet zo dat de Raad van Toezicht per se op grotere afstand van de vereniging komt te staan. De voorzitter van de RvT mag bijvoorbeeld zeker nog naar voren treden, zowel in de vereniging als daarbuiten.

De directeur/bestuurder moet zich verantwoorden aan de Raad van Toezicht. Zoals dat nu aan het Hoofdbestuur gebeurt. De Raad van Toezicht legt verantwoording af aan de leden. Dat verandert dus niet. Wel krijgt de directeur meer ruimte om sneller op actualiteit in te springen en efficiënter besluiten te nemen. Dat komt de slagkracht van de organisatie ten goede.

Het Landelijk Bureau heeft een Team Vereniging dat goed op de hoogte is van wat er gebeurt in de afdelingen en koppelt dit ook steeds terug aan de directeur, die het op hoofdlijnen met het Hoofdbestuur bespreekt. Er zal geïnvesteerd blijven worden in dit team op het Landelijk Bureau en de directeur houdt de verantwoordelijkheid om hierover met de Raad van Toezicht – en met de leden - in gesprek te blijven.

Wat betekent de verandering voor de afdelingen? Is er ruimte voor meer betrokkenheid van leden in de nieuwe situatie?

Mardjan onderstreept dat dit een belangrijke vraag is, waar ook door het Hoofdbestuur goed over nagedacht wordt. De overgang van een Hoofdbestuur naar een Raad van Toezicht verandert niets voor de afdelingen. Het gaat om een structuuraanpassing op landelijk niveau. Maar het Hoofdbestuur wil graag met de afdelingen en de directeur nadenken over aanpassingen op afdelingsniveau. Als die gewenst zijn. Daarbij zal ook goed naar andere organisaties worden gekeken. Dit gesprek zal binnenkort gestart worden en alle afdelingen worden hierbij betrokken via de lokale besturen.

Ruimte voor betrokkenheid van leden is er zeker en is niet afhankelijk van de keuze voor Hoofdbestuur of Raad van Toezicht. Zowel het team Vereniging op het Landelijk Bureau, als de directeur en het Hoofdbestuur committeren zich aan de samenwerking met de leden en de afdelingen.

-Einde-